

Voorwoord

Ons werk is stuk. En niet zo'n klein beetje ook. Althans, dat van de ongeveer 5 miljoen kenniswerkers die ons land rijk is. Dat is natuurlijk nogal een boude uitspraak. En toch hebben wij als auteurs gemeend dit op te schrijven en kunnen we het onderbouwen.

Wij zijn al meer dan tien jaar bezig met nadenken over en experimenteren met de wereld van werk en het organiseren daarvan. En met de digitale en technologische aspecten ervan. De netwerk- en informatiesamenleving ontvouwt zich in volle omvang. In het boek *Easycratie*¹ legden Erwin Witteveen en ik bloot wat er gebeurt als iedereen toegang krijgt tot technologie en hoe dat de manier waarop organiseren werkt verandert. In *Nooit Af*² doken Erwin en ik vervolgens in de implicaties van de snelheid van alle nieuwe technologie, waardoor permanente oplossingen niet langer volstaan of bestaan in deze turbulente tijd die volatiel, onzeker, chaotisch en ambigu is.

Parallel aan dit schrijf- en denkwerk zat Arjan Broere al heel lang op het spoor van persoonlijke slagkracht en zingeving. Mark Meinema maakte als systeembeheerder en IT-ondersteuner van heel dichtbij mee waar het misgaat in de wereld van werk en technologie. Alledrie zagen we hoe ons werk stuk is. Maar dat niet hoeft te zijn.

In de aanloop naar de documentaire *Wat is kenniswerk?*³ die ik samen met UmaMedia maakte voor de KNVI (Koninklijke Nederlandse Vereniging van Informatieprofessionals) zocht ik Mark en Arjan op. Er wordt vaak gesproken over de toekomst van werk. Maar niet zo heel vaak hoor of lees je over de praktische invulling daarvan. In het verlengde van wat we tijdens het maken van de documentaire (de link ernaar staat achter in het boek) ontdekten, besloten we hier eens grondig in te duiken. Waarom zijn we zo druk en afgeleid? Waarom is

er een taboe op de werkvloer om te bespreken dat velen van ons niet handig kunnen omgaan met technologie? Wat is eigenlijk kenniswerk, en hoe doe je dat? En waarom blijven zo veel zaken in organisaties gebaseerd op oude paradigma's over werk die niet meer werken of het werk zelfs tegenwerken?

Niemand leert je op school of erna hoe je kenniswerk moet doen. En dat is merkwaardig. Iedereen doet maar wat, naar eer en geweten en op zijn eigen unieke wijze. De een heeft er aardigheid in uit te zoeken hoe werk beter en sneller kan en de ander maakt er dagelijks maar het beste van. De meeste kenniswerkers staan pas stil bij het organiseren van hun werk als het te veel wordt, als de werkdruk te hoog wordt. Pas dan moet er iets veranderen.

En voor de duidelijkheid: daarmee krijgen de meeste kenniswerkers hun werk ook heus wel gedaan. Al kost het soms meer uren of zie je frustratie over wat er niet af is op zo'n onrustige werkdag. Dus wringt er iets. Een hoop werkgerelateerde zaken staan onder druk. Organisaties staan onder druk en mensen staan onder druk. En met de aankomende vergrijzing wordt die druk waarschijnlijk nog groter. Tegelijkertijd ontsnappen vele getalenteerde mensen als een soort hiërarchische vluchteling aan de organisaties die nog gerund worden door meetings en managers, en worden ze zzp'er. Hoe keren we de ontwikkelingen rondom burn-out, bore-out en werkstress? Hoe verhogen we bevoegenheid, werkplezier en werkgeluk? Hoe krijgen we medewerkers of onszelf weer betrokken?

Marguerite van den Berg schreef in haar uiterst boeiende boek *Werk is geen oplossing*⁴ over de ellende die onze huidige werk en werkwijzen veroorzaken in de maatschappij. Clubs als de Werkvereniging⁵ verwoorden uitstekend wat de modern werkenden nodig hebben om goed te kunnen functioneren en een relevante maatschappelijke bijdrage te leveren door hun werk.

Wij denken dat er nogal wat inzichten missen in het publieke debat over de praktische kant van het werk dat 5 miljoen mensen doen. Samen met Arjan Broere en Mark Meinema hebben we elk op onze eigen manier meegedacht én geschreven. Dat zul je her en der kunnen terugvinden in de schrijfstijl. Het schrijven en samenwerken op afstand aan een boek te midden van een corona-achtbaan was geweldig én leerzaam.

Unaniem vinden we wat Rutger van Zuidam⁶, ondernemer en oprichter van Odyssey, prachtig verwoordde:

‘Digitale transformatie zonder essentiële paradigmaverschuiving leidt alsnog tot meer van hetzelfde. Alleen vanuit het nieuwe essentiële paradigma kan de transformatie daadwerkelijk vanuit de toekomst aansluiten bij de tijd.’

Hopelijk draagt dit boek bij aan die zo broodnodige paradigmaverschuiving.

Martijn Aslander
Haarlem, 14 januari 2022